

- translation course (English and Ukrainian languages). Theory and practice of translation text analysis for 68 students of the faculty of translators and the faculty of correspondence and evening studies: study guide]. K.: Lenvit. 157 s. [in Ukrainian]
4. Mamrak A. V. (2009) Vstup do teorii perekladu [Introduction to the theory of translation]. K.: Tsentri uchbovoi literatury. 467 s. [in Ukrainian]
  5. Naumenko L. P., Hordieieva A. Y. (2011) Praktychnyi kurs perekladu z anhliiskoi movy na ukrainsku : navch. posib. [Practical course of translation from English to Ukrainian: training manual] Vinnytsia: Nova knyha. 136 s. [in Ukrainian]
  6. Cherednychenko O. I. (2005) Teoriia i praktyka perekladu [Theory and practice of translation]. K.: Lybid. 370 s. [in Ukrainian]

Мангура С. І., Середа А. В. Складні граматичні трансформації в процесі перекладу з англійської мови на українську

Граматичні трансформації – це важлива складова перекладу, у процесі якого перекладач прагне досягнути максимальної еквівалентності за найменших втрат. Перекладацька трансформація – це також певний прийом логічного мислення, який ґрунтується на рівнозначному смислового перетворенні вихідної мовної конструкції, за умови відмінності від словникової форми, але при збереженні її функціонального впливу. Саме завдяки таким подібним трансформаціям відбувається перехід одиниць оригінального тексту до подібних йому одиниць у тексті перекладу зі збереженням початкового смислового навантаження. Трансформації вважаються динамічними способами перекладу. Вони використовуються у випадках, коли неможливо віднайти еквівалент у словнику або його застосування у певному контекстуальному патерні є некоректним і може вплинути на адекватність перекладу. Також трансформації поділяють на комплексні лексико-граматичні, де перетворення мають справу одночасно як з лексичними, так і з граматичними одиницями вихідного тексту, а також на міжрівневі, де відбувається цілковитий перехід від лексичних до граматичних одиниць мови і навпаки. Застосування перекладацьких трансформацій базується на тому, щоб текст перекладу з максимально точно, при суворому дотриманні норм передавав всю інформацію, укладену в оригінальному тексті. Для подолання таких труднощів перекладачі використовують різного роду трансформації – описовий переклад, транскрипція, додавання, перестановка, а також різні типи заміни використовуються для подолання труднощів на лексичному рівні. Щодо граматичних труднощів (відсутності відповідної еквівалентної форми, часткового збігу, розходженні в характері та вживанні граматичної форми), то в такому разі членування або об'єднання речень та граматичні заміни (члена речення, частини мови, форми слова: числа іменника, способу дієслова, типу речення).

Ключові слова: перекладацькі трансформації, граматичні заміни, переклад, еквівалентність, інформація, адекватність, труднощі, вихідний текст.

УДК 378.147:615]:811.111'36

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.2.11>

Москаленко М. В.

**АВТЕНТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ
ГРАМАТИЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 227 ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ**

Статтю присвячено дослідженню використання автентичних матеріалів як засобу навчання граматиці англійської мови студентів немовних закладів вищої освіти спеціальності 227 Фізична реабілітація, ерготерапія. У сфері отримання вищої освіти важливість і необхідність знання англійської мови давно уже стали аксіомою. Англійська мова є міжнародною мовою спілкування світової науки. Не винятком є і спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія. Якщо матеріалів для майбутніх фахівців з фізичної терапії достатньо на українській мові, то для відносно нової спеціальності (в Україні) ерготерапія існує багато автентичних матеріалів на англійській мові. Причиною цього є те, що в США поняття “ерготерапія” або “occupational therapy” з'явилося ще на початку ХХ століття, отже багато досліджень проведено та значний досвід накопичений. Студенти, навчаючись у закладах вищої освіти, проходять міжнародну практику за своєю спеціальністю, приймають участь у різноманітних конкурсах та олімпіадах, завдання яких передбачає знання передових відкриттів у сфері фізичної терапії та ерготерапії. Статті, доповіді, тези та інші матеріали про такі відкриття, в свою чергу, найчастіше усього опубліковані англійською мовою. Різноманітні інтернет ресурси також найчастіше є подані саме цією мовою. Сьогоднішні реалії такі, що більшість досліджень з фізичної терапії та ерготерапії друкуються англійською мовою. В Україні студенти спеціальності 227 вивчають ESP на другому та третьому роках навчання. Майбутній фахівець, який хоче бути в курсі світового досвіду, повинен володіти цією мовою. І, хоча вивчення граматики не є пріоритетом курсу ESP, але володіти нею необхідно для вірного сприйняття інформації. Переклади українською мовою, якщо і здійснюються, то з великою затримкою. В результаті, спеціалісти виявляються відрізані від інформації про нові дослідження та відкриття в їхній професійній сфері. Отже, володіння англійською мовою відкриває для майбутніх спеціалістів з фізичної терапії та ерготерапії нові перспективи і можливості.

Ключові слова: ерготерапія, фізична терапія, ерготерапія, ESP learning, англійська мова для студентів-ерготерапевтів, автентичні матеріали, граматики.

Українська асоціація фізичної терапії (спершу як Українська Асоціація фахівців фізичної реабілітації) почала діяти ще в 2007 році, отже, ерготерапія, як окрема спеціальність, з'явилась зовсім недавно – наказом Міністерства охорони здоров'я України № 2331 від 13.12.2018 року введено зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 78 “Охорона здоров'я”), де зазначаються завдання та обов'язки ерготерапевтів та їх кваліфікаційні вимоги. Окрім того, наказом Міністерства охорони здоров'я України № 668 від 25 березня 2019 року до переліку посад професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я введено посади ерготерапевта та асистента ерготерапевта. Для ефективного впровадження та розвитку ерготерапії в Україні було створено Українське товариство ерготерапевтів, яке має на меті вступ до Всесвітньої федерації ерготерапевтів на правах повноправних членів (керівник Мангушева Ольга Олександрівна). За сприяння WFOT 4–5 жовтня 2019 року в Україні, на базі Національного університету фізичного виховання і спорту України була проведена I Міжнародна науково-практична конференція “Ерготерапія: нова професія для сучасної системи реабілітації в Україні”. Розглядаючи питання організації навчальних дій викладача та навчальних дій студентів щодо практичної нормативної граматики англійської мови, необхідно враховувати, що студенти вищого навчального закладу спеціальності 227 Фізіотерапія, ерготерапія повинні володіти наступними вміннями та навичками: спілкуватися усно та письмово іноземною мовою на професійні та повсякденні теми; вміти перекладати зі словником іноземні тексти професійної спрямованості; вміти самостійно вдосконалювати усне та письмове мовлення, поповнювати словниковий запас; знати лексичний та граматичний мінімум, необхідний для читання та перекладу зі словником іноземних текстів професійної спрямованості. [3] Загальновідомо, що освоєння граматичних закономірностей становить найбільші труднощі щодо іншомовної промови. Мета цієї статті – описати один із можливих шляхів організації процесу оволодіння граматичним ладом англійської мови на основі врахування вищезазначених завдань. Граматика є складовою процесу вивчення мови, і це, ймовірно, приймають і викладачі, і студенти. Граматика - це частина, яка насправді дає вивчаючим ESP спосіб зрозуміти зміст речень або правильно використовувати словниковий запас, який вони вивчають на уроках ESP. Питання, чи потрібна граматика під час уроків ESP, завжди був предметом обговорення. Більше того, точаться дискусії про те, як і скільки граматики слід викладати студентам ESP. Говорячи про сучасні підходи, слід зазначити, що використання відеоматеріалів та візуальних елементів може сильно допомогти у забезпеченні невимушеного та більш прийняттого способу вивчення граматики. У цьому відношенні відео є всесвітніми мультимедійними інструментами, які включають візуальний та звуковий контент. Зміст відео креативний і пропонує різноманітність. Вони можуть викликати інтерес у здобувачів вищої освіти, а також зробити їх цікавими. Чміль стверджує, що відео є дуже важливим інструментом для навчання екстрасенсорного сприйняття, але в той же час їх трохи недооцінюють [4]. Він стверджує, що використання відео в навчанні може відігравати різну роль і його слід розглядати як інструмент, який “стимулює активне навчання в класі, стимулює слухові та зорові сенсори, що, у свою чергу, підвищує увагу та тренує пам'ять, допомагає опанувати мову”. навички учнів і, як наслідок, формування у студентів впевненості у собі.

На цьому етапі дуже важливо відзначити, що використання технологій в аудиторії неминуче, і тому викладачі повинні знайти способи, як впровадити їх у свої заняття, щоб швидше та краще досягати цілей.

Для студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія є кілька видів книг, що пропонуються спеціально для галузі медицини, але більшість з них не пов'язана з навчанням граматиці [2]. Що ще важливіше, деякі з них наголошують, що метою підручника є допомога у розвитку спілкування. У таких ситуаціях викладачі розробляють власні матеріали, які допоможуть їм донести інформацію до студентів і досягти цілей занять. Через брак матеріалів знову виникає потреба у творчості. Наступний приклад - це просто порада, як зробити вхід на урок граматики привабливим для майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. Оскільки є багато серіалів на медичну тематику (на англійській мові), найпопулярнішими з яких є “The Knick”, “A Young Doctor’s Notebook”, “Body of Proof”, “Emily Owen’s MD”, “Casualty”, “Nip Tuck”, “Green Wing”, “Grey’s Anatomy”, і, звичайно “House M.D.”, то матеріали, зроблені на основі цих відеоматеріалів можуть бути використані для введення різноманітних граматичних конструкцій, таких як: різні часи, модальні дієслова, утворення множини іменників, кількісні та якісні числівники, умовні речення, узгодження часів, ступені порівняння прикметників і прислівників, умовні речення, фразові слова, пасивний стан дієслова, порядок слів у реченні та багато інших тем, які мають знати студенти. Наприклад, у серіалі “Grey’s Anatomy” є висловлювання “You happened to me”, тоді як у відео є інші висловлювання, які використовуються в минулому часі. такі як “You took a piece of me” і “You died in my arms”. Після перегляду відео студентів можна запитати про ці три пропозиції і попросити пояснити час, що використовується. Більше того, є дуже хороший спосіб познайомити їх з формою простого часу правильних і неправильних. Таким чином, здобувачі вищої освіти могли бачити різницю між отриманням суфікса -ed в кінці або повною зміною кореня самого дієслова, наприклад:

a) – happen-ed; b) die-d; c) take – took.

Репліки з серіалу “House M.D.” можна використати, для вивчення умовних речень нульового типу (“Is a lie a lie if everyone knows it’s a lie?”; “If you want to do something, do it.”; “If you want to know the truth about someone, then you need to listen to the latter.”; “If no one hates you, you are doing something wrong.” Фрази з серіалу “The Knot” можна використовувати для закріплення правил про утворення вищого та найвищого

ступенів порівняння прикметників та прислівників (“In the blackest darkness even a dim light is better than no light at all.”; “Even the hardest people can surprise you.”; “Things always look worse at the beginning.”). Так, студенти повторюють і закріплюють матеріал і про найвищий ступінь порівняння односкладових прикметників: the hard – est, the black – est, і про винятки: better, worse.

Запропоновано план формування граматичних навичок і умінь, що складається з декількох кроків. Зупинимось докладно на змісті кожного. Під час підготовчо-орієнтуючого етапу, відбувається формулювання граматичної теми, з’ясування знань здобувачів вищої освіти з цієї теми з минулого досвіду, знаходження подібності та відмінності граматичних явищ в англійській та українській мовах, з’ясування сфери функціонування даного явища в різних видах мови. Потім, на цьому ж етапі проводиться ретельна робота зі спостереження за цим явищем в автентичному матеріалі. Як показує практика, особливий інтерес у студентів вищих навчальних закладів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, масаж, реабілітацію, тейпування, взяті з інтернет видань, з інформацією про фізичну терапію, ерготерапію, масаж, реабілітацію, тейпування, рекламні проспекти, оголошення, прогноз погоди, інтерв’ю, телефонна розмова, зведення новин, пісні сучасних закордонних виконавців та листи. Наприклад, можна застосувати автентичний текст з інтернет джерела про тейпування, уривок якого наведено далі, для повторення граматичної теми Present Simple.

“Studies show that acupuncture is effective for some conditions. Some scientists believe that it works it works because it stimulates the central nervous system and causes the body to release helpful chemicals. EFT tapping stimulates acupoints by touch rather than by the use of needles, making it similar to acupressure”. Здобувачі вищої освіти спеціальності 227 фізична терапія, ерготерапія, читаючи автентичний текст за своєю спеціальністю, не тільки вивчають спеціальну термінологію, але й закріплюють матеріал по темі Present Simple, а саме: стверджувальне речення в Present Simple (Present Indefinite) утворюється за допомогою підмета (хто? що?) та присудка (здебільшого він виражається смисловим дієсловом в першій формі): “studies show”, “scientists believe”. Якщо підмет виражений іменником або займенником в третій особі однини, тоді до дієслова додається закінчення –s або –es: “it work – s”, “it stimulate – s”, “it causes”.

Кожен студент повинен мати можливість попрацювати не з одним, а із різними автентичними джерелами. Робота ведеться індивідуально, в парах або групах і призводить студентів до самостійного формулювання правил формоутворення та функціонування граматичного явища в продуктивних та рецептивних видах мовної діяльності. Враховуючи велику роль автентичних матеріалів у формуванні навичок вичленовування граматичного явища, визначення його функції, співвіднесення з певним значенням у контексті, слід зазначити, що автентичний матеріал повинен відповідати таким вимогам: він повинен бути невеликим за розміром, при чому незнайомої лексики має бути не більше двох відсотків. Важливо, щоб відео, аудіо або текст представляли собою уривок, завершений за змістом. Ще одна вимога щодо автентичного матеріалу: він має зацікавити здобувача вищої освіти, викликати у нього бажання запитувати: “А яке ж продовження?”. Залежно від рецептивних та репродуктивних умінь та навичок, які формулюються, матеріал може бути монологічного або діалогічного характеру. Використання автентичного матеріалу у навчальних цілях для вивчення граматики - не завжди просте завдання. Насамперед, надзвичайно важко підібрати автентичні матеріали, які відповідали б рівню підготовки здобувачів вищої освіти, а також підходили б за змістом, тематикою, структурою та обсягом. Крім того, автентичні матеріали являють собою мовлення конкретних людей у конкретній обстановці, адресовану конкретній аудиторії та відповідно оформлену у лексичному, граматичному відношенні. Прийнято виділити декілька аспектів автентичного матеріалу: методичний, структурний та змістовний. Методичний аспект передбачає доступність матеріалу, його відповідність конкретним завданням навчання граматики, його методичну ефективність [1]. До структурних параметрів належать композиційні та мовні характеристики матеріалу: особливості його побудови, взаємозв’язок його частин, автентичність лексико-граматичного оформлення, адекватність мовних засобів у конкретному контексті і т. д. У змістовному плані автентичний матеріал характеризується природністю описуваної ситуації, відображенням національно-культурної специфіки країни мови, що вивчається, інформативністю і здатністю викликати в здобувача вищої освіти зацікавленість і автентичну емоційну реакцію. Як показує практика, використання подібних матеріалів з автентичних джерел викликає інтерес аудиторії до процесу навчання, а цікаві форми організації процесу спостереження, аналізу та пошуку при широкій взаємодії студентів викликають інтерес до виконання творчих завдань та активізують мовленнєву діяльність здобувачів вищої освіти. Така організація створює сприятливу атмосферу на заняттях, що сприяє ефективному мимовільному оволодінню граматичними явищами. Наступний етап передбачає самостійну домашню роботу студентів з аналізу граматичного явища за підручниками та граматичними посібниками. Підсумком цього етапу є обговорення форми та функцій граматичного явища (студенти працюють у парному режимі), запис основних положень та аналіз запропонованих ізолюваних пропозицій для визначення граматичної форми та сфери використання даного граматичного явища. Найтривалішим за часом є етап, під час якого відбувається формування мовного досвіду. На цьому етапі організується робота студентів у парах змінного складу з метою багаторазового повторення операцій підстановки, трансформації, репродукції та комбінування для автоматизації мовних дій [5]. На цьому етапі виконуються такі вправи, як навчальна бесіда, анкетування, вправа на завершення оповідання, керований діалог, інтерв’ю з наступним висловлюванням, реплікові вправи, складання оповідань з позначених смислових віх. На цьому етапі обов’язковим є самостійний пошук прикладів з автентичних

текстів, подальший їх аналіз та переклад українською мовою. Не менш важливим є наступний етап, який присвячується виконанню ситуативних вправ, матеріалом яких є сюжети, взяті з різних автентичних джерел. Такі комунікативні завдання, як: доведіть, що ...; оцініть ...; запропонуйте інше рішення..., уявіть, що..., прокоментуйте..., повідомте..., поясніть..., переконайте..., вимагають від здобувачів вищої освіти спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, активізації їхньої логіко-мисленевої діяльності та сприяє подальшому вдосконаленню мовних умінь. На цьому етапі домашні завдання може бути такими: відповідь листа; вигадання нової кінцівки оповідання; висловлювання своєї точки зору щодо проблеми, що обговорюється в аудиторії; есе; презентація, міркування щодо почутого, побаченого чи прочитаного тощо. На заключному етапі виконуються завдання, підготовлені здобувачами самостійно. Робота ведеться з урахуванням підготовленого усного чи письмового висловлювання. Здобувачі вищої освіти аналізують їх, коментують та дають оцінку з точки зору їх структурної організації, змісту та правильного вживання граматичного явища відповідно до певної ситуації спілкування. Обов'язковий підсумок цього етапу – переклад зв'язкових матеріалів з української на англійську мову, вправи рольового характеру, у виконання яких студенти виконують функції викладача, на етапах презентації, тренування, активізації граматичних явищ. Поточні невеликі тести та контрольні роботи виконуються регулярно та співвідносяться із завданнями кожного етапу. Це можуть бути закриті тести, до яких відносяться завдання з множиною варіантів; завдання альтернативних відповідей; завдання множинного вибору; завдання на встановлення відповідності; завдання на встановлення правильної відповідності. Також це можуть бути відкриті тести, а саме: завдання вільного викладу; завдання-доповнення; корекція помилок в ізольованих реченнях та у зв'язному тексті; складання оповідання за планом або заданою ситуацією; розповідь-судження на основі прислів'я і т. д. Результатом такої роботи є ефективне засвоєння граматичного матеріалу. Для досягнення цього результату необхідно:

- 1) суворо дотримуватися послідовності процесу формування мовних, мовних навичок та умінь;
- 2) забезпечити навчальний процес необхідними матеріалами для засвоєння активного та пасивного граматичного мінімуму;
- 3) забезпечити правильне співвідношення вправ, спрямованих на засвоєння форми, та вправ, що розвивають навички використання граматичних засобів у різних актах комунікації;
- 4) оптимально використовувати різні форми організації навчального процесу.

Використана література:

1. Боровицька О.В. Формування граматичних навичок говоріння (на матеріалі англійської мови): методичні рекомендації. Врэдівка, 2020. 13 с.
2. Коротка Н. В. Роль автентичних матеріалів в вивченні ділової англійської мови. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Філологія"*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 4(72). С. 124–127.
3. Крєкотєнь О. В., Байдак Л. І. Мультимодальний підхід до роботи з автентичними ресурсами на занятті з іноземної мови. *Науковий журнал "Інноваційна педагогіка"*. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2020. № 20. Том 2. С. 56–61.
4. Фільтшейн Л.М., Журавльов В.М. Професіональна культура в аспекті підготовки фахівців. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2016. Вип. 29. С. 12–18.
5. Lindita S. Teaching grammar in ESP classes. *Conference: 18th Scientific Conference – The power of knowledge*. Thessaloniki, Greece. 2018. Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/328477328_TEACHING_GRAMMAR_IN_ESP_CLASSES

References:

1. Borovytska O.V. (2020) Formuvannia hramatychnykh navychok hovorinnia (na materialy anhliskoi movy) [Formation of grammatical speaking skills (on the material of the English language)]. Vradiivka. 13 s. [in Ukrainian].
2. Korotka N. V. (2018) Rol avtentychnykh materialiv v vvychnni dilovoi anhliskoi movy [The role of authentic materials in learning business English]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia": seriiia "Filolohiia"* [Scientific notes of the National University "Ostroh Academy": series "Philology"]. Ostroh. Vyp. 4(72). S. 124–127 [in Ukrainian].
3. Krekoten O. V., Baidak L. I. (2020). Multimodalnyi pidkhid do roboty z avtentychnymy resursamy na zaniatti z inozemnoi movy [Multimodal approach to authentic texts use in foreign language class]. *Naukovyi zhurnal "Innovatsiina pedahohika"* [Scientific journal "Innovative pedagogy"]. Odesa: Prychornomorskyi naukovo-doslidnyi instytut ekonomiky ta innovatsii. № 20 (2), S. 56–61 [in Ukrainian].
4. Filtshin L.M., Zhuravlov V.M. (2016) Profesionalna kultura v aspekti pidhotovky fakhyvtsiv [Professional culture in the aspect of training specialists]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky* [Scientific works of the Kirovohrad National Technical University. Economic sciences]. Vyp. 29. S. 12–18 [in Ukrainian].
5. Lindita S. (2018) Teaching grammar in ESP classes. *Conference: 18th Scientific Conference – The power of knowledge*. Thessaloniki, Greece. URL: https://www.researchgate.net/publication/328477328_TEACHING_GRAMMAR_IN_ESP_CLASSES

Moskalenko M. Authentic materials as a means of teaching English grammar to students of higher education institutions of specialty 227 Physical therapy, ergotherapy

The article is devoted to the study of using authentic materials as a means of teaching English grammar to students of non-speech institutions of higher education, specialty 227 "Physical rehabilitation, ergotherapy". In the field of higher education, the importance and necessity of knowing English has long been an axiom. English is the international language of communication of world science. No exception is the specialty 227 physical therapy, ergotherapy. If there are enough materials for future specialists in physical therapy in Ukrainian, then for a relatively new specialty (in Ukraine) ergotherapy (occupational therapy),

there are many authentic materials in English. The reason for this is that in the United States the concept of “ergotherapy” or “occupational therapy” appeared at the beginning of the twentieth century, so many studies have been carried out and considerable experience has been accumulated. Students studying at higher educational institutions undergo international practice in their specialty, participate in various competitions and olympiads, the task of which involves knowledge of advanced discoveries in the field of physical therapy and occupational therapy. Articles, reports, abstracts and other materials about such discoveries are most often published in English. A variety of Internet resources are also most often presented in this language. Nowadays the majority of physical therapy and occupational therapy studies are published in English. In Ukraine, students of specialty 227 study ESP in their second and third years of study. A future specialist who wants to keep abreast of world experience must be proficient in this language. Some materials are translated into Ukrainian but with a big delay. As a result, specialists are cut off from information about new research and discoveries in their professional field. Thus, knowledge of English enables to have new perspectives and opportunities for future specialists in physical therapy and occupational therapy.

Key words: ergotherapy, physical therapy, ergotherapy, ESP learning, English for student occupational therapists, authentic materials, grammar.

УДК 811.112.2'286 (436)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.2.12>

Різник Ю. Ю.

СЛОВОВІРНА КОНТАМІНАЦІЯ В АВСТРІЙСЬКОМУ ВАРІАНТІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ДО ПИТАНЬ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Здійснено спробу аргументувати міркування про доцільність і результативність вивчення способів словотвору, зокрема контамінації, в австрійському варіанті німецької мови у вищій школі з метою увиразнення національних, ментальних особливостей німецькомовних країн. Розглянуто трактування поняття “контамінація”. Визначено причини поширення контамінації в германських мовах. Зазначено, що використання контамінації переважає в публіцистиці, художній літературі та розмовному спілкуванні. Презентовано шляхи вивчення складних способів словотвору під час вивчення практичної граматики німецької мови.

Указано, що у компонентах контамінації відбувається переосмислення певної частини слова, значення, яке раніше виражалось цілим словом, переноситься на “залишок” слова. Обумовлено, що основою для створення контамінованих лексем є існуючі в мові морфемні і слова. Розглянуто приклади різних варіантів контамінації. Розглянуто різні варіанти контамінації в австрійському варіанті німецької мови. Вказано, що контамінації мають багато спільного зі складними словами. Відзначено, що австрійському варіанту німецької мови характерні особливості в лексичній, у сфері позначення, у значенні, вирізняється своєю морфологією, а саме словотвором та формоутворенням, а також синтаксичними, прагматичними та фразеологічними особливостями. Відзначено особливості у вимові зі звукоутворенням та наголошуванням слів. Акцентовано увагу на процесі основокладання слова або основи (у дієсловах) зберігаються в новоутвореному складному слові повністю, більше того, в композитах часто з'являється сполучний елемент. Визначено способи утворення лексичних одиниць. Виокремлено структурні типи контамінантів у сучасному варіанті австрійської німецької мови: гаплогічні, часткові, тмезисні, вклинювання одного слова або його частини всередину іншого слова та аглютинативні контамінанти. Розглянуто варіанти суфіксального зменшення у віденському діалекті австрійської мови. Зазначено, що значна частина словотворів слугують для візуалізації певних речей чи процесів. Обумовлено, що однією з типових особливостей словотвору стандартної німецької мови в Австрії є похідні, утворені від прикметників та дієприкметників. Обумовлено, що семантико-стилістична диференціація словотвірних варіантів призводить до утворення словотвірних синонімів, паронімів, семантико-стилістичне варіювання.

Ключові слова: словотвір, контамінація, семантика, паронім, семантико-стилістичне варіювання, функціональність, диференціація, продукування, квазіморфемі, німецька мова.

У сучасному світі, що характеризується активними процесами міжнаціональної інтеграції, невід'ємною складовою фахової вправності і майстерності філологів-перекладачів є їхня здатність і готовність до міжкультурної взаємодії. Набуття соціолінгвістичної компетентності під час вивчення німецької мови не можливе без засвоєння норм, національних, ментальних особливостей її діалектних варіантів, найпрезентивнішим із яких є австрійський варіант. Дослідження його граматики, синтаксису, словотвору поглиблює знання німецькомовного дискурсу. Зауважимо, що контамінація поширена в багатьох мовах, але найбільш поширена в германських мовах – німецькій, шведській, данській та англійській. Причини такої поширеності контамінації в германських мовах залишаються незрозумілими. Контамінація як спосіб деривації посідає особливе місце в австрійському діалекті німецької мови, виявляючи взаємодію її стандартних і нестандартних елементів, а також активно реалізуючи мовну економію на словотвірному рівні. Однак це явище залишається недостатньо дослідженим у дериваційній системі мови, що зумовлено його “периферійністю” та відносною непродуктивністю.